

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรค/ภัยสุขภาพในรอบสัปดาห์ที่ 40 ปี พ.ศ. 2567 Outbreak Verification Summary, Week 40, 2024

ทีมเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติ (WATCH Team) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานเหตุการณ์ โรค และภัยสุขภาพที่สำคัญ ผ่านโปรแกรมการตรวจสอบข่าวการระบาด กรมควบคุมโรค จากเครือข่ายงานสาธารณสุขทั่วประเทศ ในสัปดาห์ที่ 40 ระหว่างวันที่ 6-12 ตุลาคม 2567 ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคหัดเป็นกลุ่มก้อน จังหวัดราชบุรี

พบผู้ป่วย จำนวน 7 ราย เพศชาย จำนวน 5 ราย เพศหญิง จำนวน 2 ราย อายุระหว่าง 10-41 ปี อาศัยอยู่ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยอาศัยอยู่ในตำบลท่าชุมพล 2 ราย บ้านฆ้อง 2 ราย เขาชะงุ้ม 1 ราย เต่าปูน 1 ราย และคลองข่อย 1 ราย ผู้ป่วยรายแรกเป็นเด็กชายอายุ 10 ปี เริ่มป่วยวันที่ 9 กันยายน 2567 เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลโพธารามระหว่างวันที่ 12-17 กันยายน 2567 หลังจากนั้นพบผู้ป่วยรายต่อมาเริ่มป่วยในช่วงวันที่ 21-25 กันยายน 2567 จำนวน 5 คน และผู้ป่วยรายล่าสุดเริ่มป่วยวันที่ 6 ตุลาคม 2567 ทั้งหมดเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลโพธาราม ได้รับการตรวจยืนยันพบ Measle IgM โดยวิธี ELISA ให้ผล positive ทั้ง 7 ราย เบื้องต้นยังไม่พบประวัติ กิจกรรม หรือสถานที่ที่มีการสัมผัสร่วมกันของผู้ป่วยทั้ง 7 ราย ครอบคลุมวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด - คางทูม - หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 (MMR2 : Measles-mumps-rubella vaccine) ในกลุ่มประชากรเด็กอายุครบ 3 ปีของตำบลที่พบผู้ป่วย อยู่ระหว่างร้อยละ 70.59-100

สิ่งที่การดำเนินการไปแล้ว

ทีมสอบสวนดำเนินการสอบสวนโรค ค้นหาผู้ป่วยและผู้สัมผัสเพิ่มเติม ติดตามประวัติการฉีดวัคซีนและวางแผนดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในพื้นที่

2. สงสัยอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อนจากสารสคอมบรอยด์ (scombroid poisoning) จังหวัดลพบุรี

เหตุเกิดขึ้นในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโพธิ์ไก่อัด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบผู้ป่วยจำนวน 79 ราย เป็นนักเรียน 77 ราย และครู 2 ราย ผู้ป่วยรายแรกเริ่มมีอาการวันที่ 10 ตุลาคม 2567 เวลา 12.30 น. หลังรับประทานอาหารกลางวัน (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เวลา 11.00 น. และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เวลา 12.00 น.) อาการที่พบ ได้แก่ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน บางรายมีผื่นขึ้น เวียนศีรษะ และตาแดง เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอก 70 ราย เป็นผู้ป่วยใน 9 ราย มีผู้ป่วยอาการรุนแรง 1 ราย มีภาวะหัวใจหยุดเต้น ได้รับการกู้ชีพแล้วมีสัญญาณชีพแต่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ ดำเนินการสอบสวนโรคเบื้องต้นพบว่า อาหารกลางวันโรงเรียนจัดให้ในวันดังกล่าว ได้แก่ แกงไก่หน่อไม้อัด และปลาโอทอด เบื้องต้นสงสัย scombroid poisoning เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ดังนี้ ตัวอย่างอาเจียน และตัวอย่าง rectal swab จากผู้ป่วย ตัวอย่างปลาโอสด ปลาโอทอด แกงไก่หน่อไม้ หน่อไม้ น้ำประกอบอาหาร น้ำดื่ม อยู่ระหว่างสอบสวนเพิ่มเติมและส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

สิ่งที่การดำเนินการไปแล้ว

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว ระดับอำเภอและหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อระดับอำเภอ จังหวัดลพบุรี ร่วมสอบสวนโรคในพื้นที่ ให้คำแนะนำการเลือกวัตถุดิบสำหรับประกอบอาหารและการดูแลสุขอนามัยผู้ปรุงอาหาร

3. การประเมินความเสี่ยงของการระบาดของโรค เลปโตสไปโรสิสในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย ประเทศไทย ปี 2567

โรคเลปโตสไปโรสิสเป็นโรคติดต่อ ระหว่างสัตว์และคน โดยเชื้อ *Leptospira* จะอยู่ในปัสสาวะของสัตว์รังโรค เช่น หมู หมู วัว ควาย สุนัข และออกมาปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม ซึ่งการศึกษาความชุกในสัตว์ในช่วงปี พ.ศ. 2560–2562 พบภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ *Leptospira* ในสัตว์ในทุกเขตปศุสัตว์ โดยคนสามารถรับเชื้อ *Leptospira* ซึ่งเป็นเชื้อแบคทีเรียก่อโรคผ่านทางผิวหนังที่บาดเจ็บ แผล หรือเยื่อต่าง ๆ เช่น ตา ปาก ที่สัมผัสกับน้ำหรือสิ่งที่มีการปนเปื้อนของเชื้อ ในประเทศไทยพบการติดเชื้อได้ตลอดทั้งปี และมักพบการติดเชื้อเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูฝนที่มีแหล่งน้ำขังเพิ่มขึ้น โดยผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรสิสจะมีอาการ ไข้ ปวดกล้ามเนื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณน่อง ตาแดง ปวดศีรษะ ปวดหลัง บางรายที่มีภาวะรุนแรงอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนของตับ ไต ระบบทางเดินหายใจและระบบประสาท และทำให้เสียชีวิตได้ โดยอัตราป่วยตายของโรคเลปโตสไปโรสิสอยู่ระหว่าง ร้อยละ 5–15 ซึ่งการเข้ารับการรักษาที่ช้าเป็นปัจจัยหนึ่งของการเกิดโรครุนแรง และเสียชีวิต

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม–15 ตุลาคม 2567 ประเทศไทย พบผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรสิสสะสม 3,148 ราย เสียชีวิต 31 ราย โดยพบจำนวนผู้ป่วยสูงขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 26 เป็นต้นมา เนื่องจากตั้งแต่ช่วงเดือนสิงหาคมเป็นต้นมา ประเทศไทยเกิดเหตุการณ์อุทกภัยขึ้นในหลายจังหวัด และในระยะนี้หลายพื้นที่เข้าสู่ระยะฟื้นฟู ซึ่งกิจกรรมหลัก ได้แก่ การทำความสะอาดบ้านเรือนและสถานที่ ทำให้มีการสัมผัสน้ำหรือพื้นดินชื้นแฉะเป็นระยะเวลานาน มีโอกาสทำให้เกิดบาดแผลได้ง่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากในระยะระหว่างและหลังอุทกภัยทำให้โอกาสสัมผัสโรครุนแรงมีมากขึ้น ทั้งตัวสภาพแวดล้อมและปัจจัยเอื้อจากการมีบาดแผลที่ผิวหนัง และจากการติดตามสถานการณ์โรคติดต่อในช่วงอุทกภัย พบว่าในจังหวัดที่คลี่คลายจากอุทกภัยมาไม่เกิน 28 วัน เริ่มมีจำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรสิสเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ดังนั้น ในระยะนี้จึงมีความเสี่ยงของการพบโรคเลปโตสไปโรสิสเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโรคเลปโตสไปโรสิสเป็นโรคที่สามารถรักษาได้ด้วยยาปฏิชีวนะที่มีทั่วไปในโรงพยาบาล และในผู้ป่วยที่เข้ารับ

การรักษาเร็วมักหายโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน โดยอัตราป่วยตายที่พบจากระบบเฝ้าระวังในประเทศไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1 จึงประเมินผลกระทบของการเกิดโรครุนแรงอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ความเสี่ยงของการเกิดการระบาดของโรคเลปโตสไปโรสิสในพื้นที่อุทกภัยจึงอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามควรมีการลดความเสี่ยงโดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ป้องกันการติดเชื้อเบื้องต้น ระวังน้ำสกปรก และรีบพบแพทย์หากมีอาการสงสัยโรคเลปโตสไปโรสิส และเตรียมความพร้อมสถานพยาบาลให้มีการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อช่วยในการวินิจฉัยและให้การรักษาเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาอย่างรวดเร็ว ลดความเสี่ยงของการเกิดโรครุนแรง

สถานการณ์ต่างประเทศ

การระบาดของไข้หวัดนกสายพันธุ์ A/H5N1 ในสัตว์ ประเทศเวียดนาม

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2567 กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทได้ส่งหนังสือถึงหน่วยงานบริหารของจังหวัด Long An และ Dong Nai เพื่อขอให้มีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ A/H5N1 ในสัตว์ป่า โดยก่อนหน้านี้ หน่วยงานปศุสัตว์ในจังหวัด Long An ได้รายงานว่ามีเสื่อ 27 ตัว และสิงโต 3 ตัวเสียชีวิต ณ My Quynh Safari Park โดยเสื่อจำนวน 3 ตัวถูกขนย้ายมาจาก Mango Garden Resort จังหวัด Dong Nai เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2567 ซึ่งผลการตรวจสอบตัวอย่างจากเสื่อที่เสียชีวิตเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2567 พบการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ A (H5N1)

ในวันที่ 1 ตุลาคม 2567 หน่วยงานปศุสัตว์จังหวัด Dong Nai ได้แถลงว่ามีเสื่อจำนวน 20 ตัว และเสื่อดำ 1 ตัวเสียชีวิต ณ Mango Garden Resort ระหว่างวันที่ 8–22 กันยายน 2567 และผลการตรวจตัวอย่างจากเสื่อ 2 ตัว พบการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิดเดียวกัน แม้ว่าการระบาดของโรคจะมีความรุนแรงและซับซ้อน แต่ทั้งสวนสัตว์และรีสอร์ทดังกล่าวกลับไม่ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบหรือป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบทจึงได้เตือนถึงความเสี่ยงของไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ A (H5N1) อาจแพร่กระจายจากสัตว์ป่าสู่มนุษย์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขและส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมปศุสัตว์ จึงเรียกร้องให้หน่วยงานบริหารของทั้งสองจังหวัดมีคำสั่งให้หน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการสอบสวนการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ป่าประเภทเสือดู สิงโต และเสือดาวในพื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าวและเน้นย้ำให้มีการดำเนินมาตรการอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการระบาดในอนาคต โดยครอบคลุมถึง

การตรวจสอบแหล่งที่มาของอาหาร การเฝ้าระวังสัตว์ที่ยังคงมีชีวิต การจำกัดการติดต่อระหว่างมนุษย์กับสัตว์ และการปิดสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสองแห่งจนกว่าจะสามารถควบคุมการระบาดของโรคได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้ขอให้ทั้งสองจังหวัดบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในกรณีที่พบการเลี้ยงสัตว์ป่าอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือการไม่ปฏิบัติตามระเบียบด้านสัตวแพทย์และการรายงานการแพร่ระบาด

ที่มา : <https://promedmail.org/?lang=mbds>